

Jan Sawa 0465

KOMITET DO SPRAW RADIA I TELEWIZJI
"POLSKIE RADIO I TELEWIZJA"

Warszawa, dnia 12.04.1977r

Ośrodek Badania Opinii Publicznej
i Studiów Programowych

RADIO A PRAWA ROLNIKÓW

Przeprowadzone w ostatnich latach analizy OBOP i SP wskazują, że ludność rolnicza w Polsce korzysta z radia w takim samym stopniu jak ogół ludności kraju.

Reprezentatywne, ogólnopolskie badanie audytorium wszystkich programów Polskiego Radia przeprowadzone w grudniu 1976 roku wykazało, że statystyczny dorosły mieszkaniec naszego kraju posiadający w domu radio pozostaje w zasięgu włączonego odbiornika średnio 99 minut dziennie przy czym czas słuchania jest zróżnicowany w zależności od typu dnia /dni powszednie, świąteczne/.

Średni, dzienny czas słuchania radia^{x/} przez dorosłych mieszkańców Polski, posiadających w domu radio w zależności od typu dnia

Typ dnia	/w minutach/	
	<u>Ogół badanych</u>	<u>Rolnicy</u>
Dni powszednie bez sobót	101	97
Soboty	103	97
Niedziele	85	98
ś r e d n i o	99	97

Charakterystyczny dla grupy rolników jest brak zróżnicowania czasu słuchania radia w zależności od typu dnia, co wiązać należy z koniecznością wczesnego wstawania także w niedzielę oraz z gorszym wyposażeniem w telewizory, bowiem dłuższy czas emisji programu telewizyjnego jest jednym z powodów krótszego słuchania radia w niedzielę przez nierolnicze grupy badanych.

^{x/} Prezentowany tu średni dzienny czas słuchania radia liczony jest dla ogółu posiadaczy radioodbiorników i zależy od ilości osób, które włączyły odbiorniki i czasu spędzonego przez te osoby w ich zasięgu. Ponieważ radioodbiorniki włączają przynajmniej raz dziennie przeciętnie 2/3 ogółu ich posiadaczy to średni czas słuchania radia wyliczony dla jego rzeczywistych, w danym dniu, słuchaczy jest odpowiednio wyższy i wynosi nieco ponad 150 minut.

Planując program radiowy dla rolników należy uwzględnić między innymi dwie sprawy:

- rozkład dnia pracy rolnika
- jego zainteresowania i zapotrzebowania na określoną problematykę

Rozkład dnia

Badania OBOP i SP zrealizowane w 1975 i 1976 roku pozwalają na sporządzenie wykazu dominujących zajęć rolników w poszczególnych porach dnia

<u>Godziny</u>	<u>Dominujące zajęcia</u>
3 - 5	dla ok. 1/5 ogółu rolników pora wstawania i porannego obrządku inwentarza żywego
5 - 7	pora wstawania pozostałych, obrządek inwentarza żywego, zajęcia domowe, pora śniadania
7 - 12	prace gospodarcze w polu, zagrodzie, transport gospodarczy - wszystkie zajęcia wykonywane poza domem mieszkalnym
12 - 14	obrządek inwentarza żywego, pora posiłku - obiadu, odpoczynek bierny
14 - 18	zajęcia domowe, obrządek inwentarza żywego, przygotowanie karmy, prace gospodarcze w polu i w zagrodzie
18 - 23	obrządek inwentarza żywego, zajęcia domowe, odpoczynek bierny, pora kolacji /godz. 18-20/, oglądanie telewizji, pora przygotowywania się do snu /ok. 22 śpi połowa, po godz. 23 prawie wszyscy/

Przedstawiony w powyższym zestawieniu obraz dominujących zajęć rolnika dotyczy dni powszednich. Dzień świąteczny nie różni się w sposób zasadniczy - pora wstawania jest tak samo wczesna, pora kładzenia się minimalnie opóźniona, tak samo najczęstszym zajęciem produkcyjnym jest obrządek inwentarza. W dni świąteczne stosunkowo rzadko rolnicy prowadzą prace polowe, niemniej, sporo czasu poświęcają na zajęcia produkcyjne w obrębie zagrody ale poza budynkiem mieszkalnym. Więcej niż w dni powszednie czasu rolnicy poświęcają na wypoczynek bierny i na odwiedziny znajomych.

Oceniając dzienny rozkład czasu ludności rolniczej za optymalną porę przekazów radiowych skierowanych do rolników uznać należy:

- wczesne godziny ranne między godziną 5 a 7 rano.
- godziny południowe między godziną 12 a 14 w dni powszednie /Wydaje się, iż w tym czasie ze względu na występującą w rozkładzie zajęć kategorię "odpoczynek bierny" słuchanie radia ma szansę być traktowane jako zajęcie autonomiczne/.
- wczesne godziny wieczorne między godziną 18 a 19. /lub nawet 20/
- pora późniejsza wypełniona jest programem telewizyjnym.

Słuchanie radia w poszczególnych porach dnia

Planowanie kształtu programu radiowego dla rolników może ułatwić wiedza o ich aktualnych zachowaniach radiowych. Na stronach 4, 5 i 6 przedstawiamy graficznie wielkość audytorium radiowego w kolejnych 10-minutowych odcinkach czasu począwszy od godziny 5⁰⁰ rano.

Jedna z zamieszczonych dla każdego typu dnia krzywych obrazuje audytorium rolnicze /100% = ogół rolników, posiadających odbiorniki radiowe, druga zaś ma walor porównawczy i przedstawia wielkość audytorium pozostałych grup społeczno zawodowych a więc robotników i pracowników umysłowych.

Sporządzony dla rolników wykres słuchania radia nie różni się w zasadniczy sposób od wykresu porównawczego sporządzonego dla pozostałych kategorii społecznych. Przebieg krzywych jest podobny - zwrócić jednak uwagę należy na wyższy wskaźnik słuchania w czasie pomiędzy godziną 6 a 8 rano w dni świąteczne, wyraźniej zaznaczony południowy szczyt słuchania w dni powszednie i niższe audytorium południowe w dni świąteczne, co wiązać należy z wyjściem do Kościoła/ a także nieco niższe wskaźniki słuchania w późnych godzinach wieczornych /po 22⁰⁰/.

Zainteresowanie poradami rolniczymi

Radiowe i telewizyjne programy rolnicze w swoich założeniach mają dostarczać odbiorcom pewnych nowych treści, które mogą być wykorzystane w prowadzeniu gospodarstw rolnych. W programie badań postawiono problem jakie jest na te treści zapotrzebowanie, czy potencjalny odbiorca ma świadomość potrzeby wprowadzania innowacji w gospodarowaniu.

Relacjonowane badania OBOP i SP wskazują, że większość rolników deklaruje potrzebę wiedzy. Blisko 3/4 ogółu reprezentatywnej próby ludności rolniczej stwierdza, że "w obecnych czasach prowadzenie gospodarstwa wymaga wykształcenia rolniczego", pozostali jednak są zdania, że w zupełności wystarcza wiedza praktyczna przekazywana "z ojca na syna" bądź deklarują brak zdania co wydaje się być bliskie zaprzeczeniu potrzeby nowoczesnej wiedzy.

W odpowiedzi na pytanie o zapotrzebowanie na konkretny rodzaj wiadomości i porad najczęściej deklarowano potrzebę informacji o nawożeniu rozmaitych upraw - szczególnie w zakresie stosowania nawozów mineralnych.

Drugą dziedziną z jakiej rolnicy często poszukują wiedzy jest hodowla zarówno trzody chlewnej jak i bydła czy drobiu.

Na trzecim miejscu pod względem zapotrzebowania znajduje się uprawa roślin - zgłaszane są potrzeby porad agrotechnicznych, w zakresie materiału siewnego, rodzaju orki, terminu wysiewu.

Kolejne dalsze miejsca zajmują sprawy związane z:

- ochroną roślin
- mechanizacją gospodarstw rolnych
- uprawą roślin przemysłowych
- sadownictwem
- budownictwem rolnym

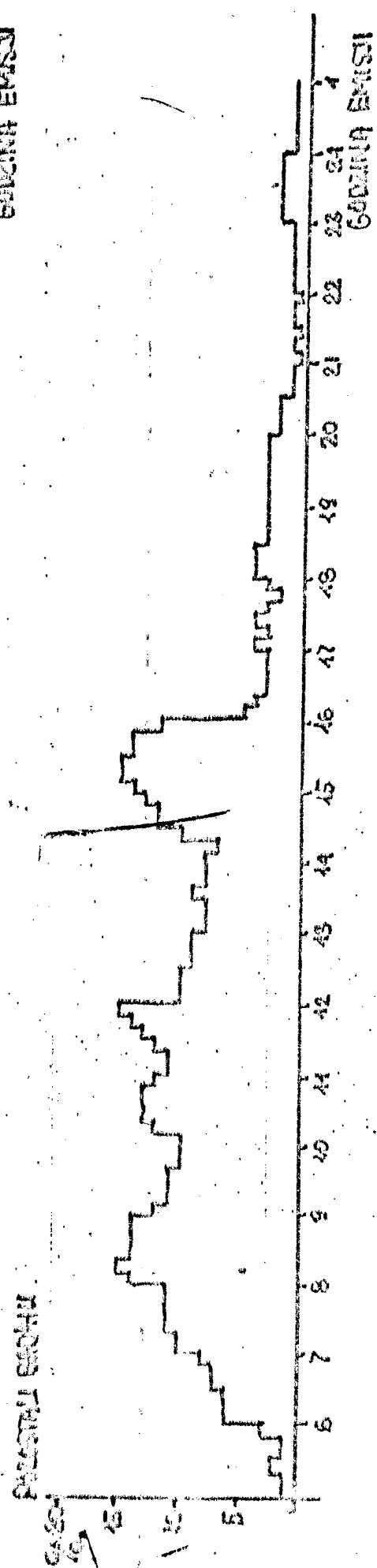
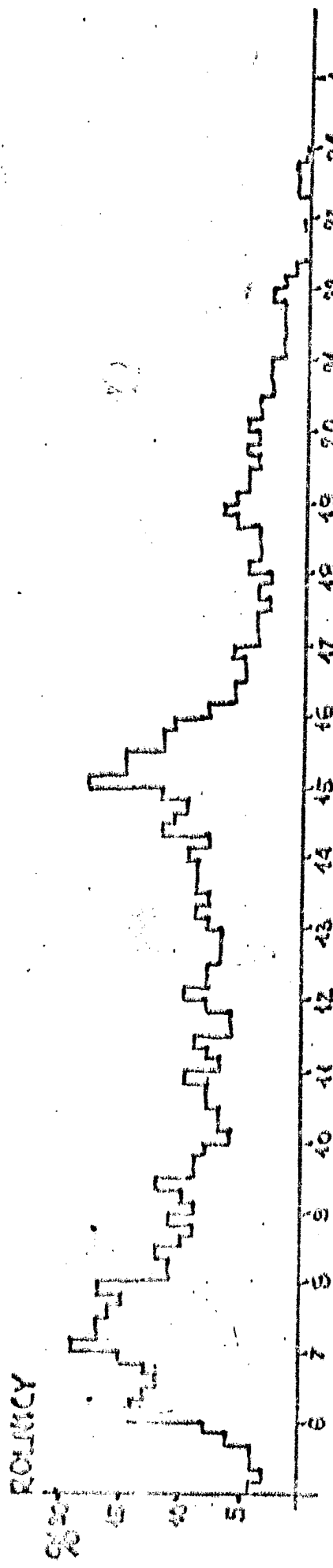
i innymi specjalistycznymi problemami gospodarowania.

Zdecydowana większość, bo aż 70% badanych rolników stwierdza, że porady zawarte w radiowych audycjach rolniczych są praktycznie potrzebne w gospodarowaniu - mimo to tylko nieliczni, zapytani wprost o konkretne wyko-

ADDYTORIUM POLSKIEGO RADIA
 INSTYTUT PRACOWNI KĄSOWE

MEDIALE

opracowano na podstawie
 danych z grudnia 1976

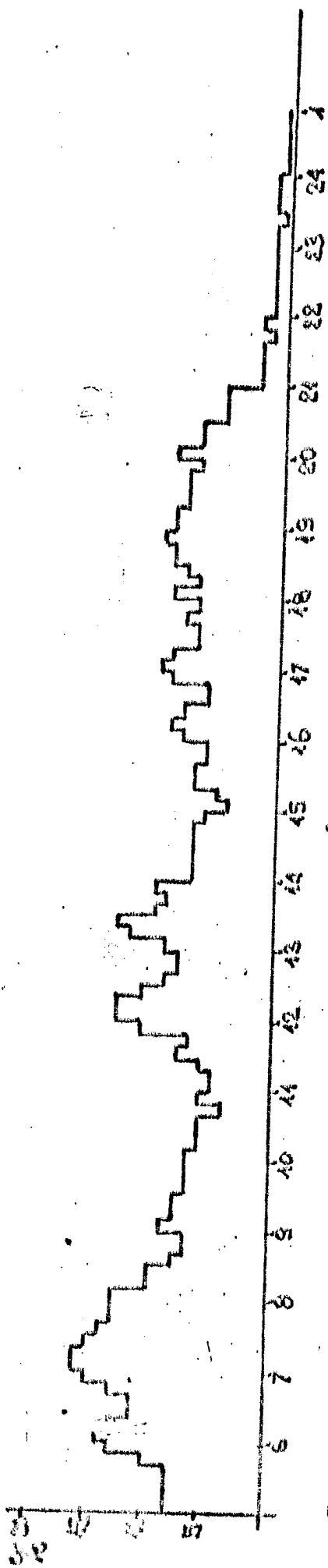

AUDYTORIUM POLSKIEGO RADIA
INSTYTUCJE PROGRAMY KRAJNE

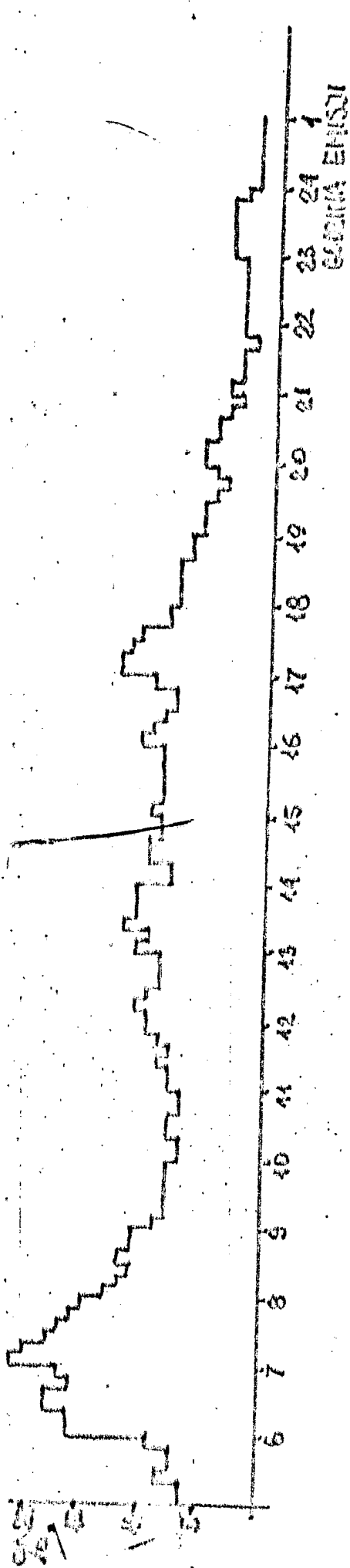
SOBOTY

opracowano na podstawie
 danych z grudnia 1976

RAJNYCY

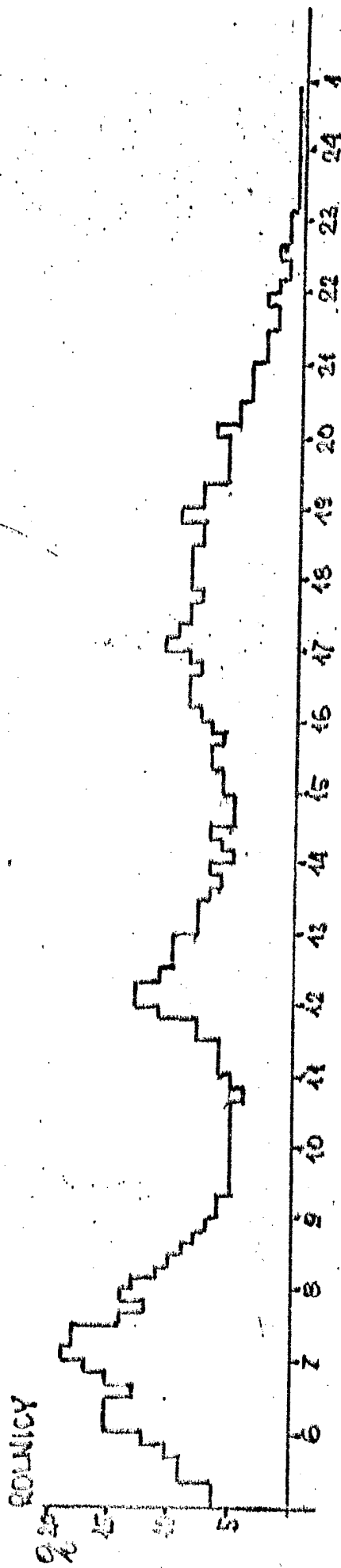
PEZOSTALI BADANI

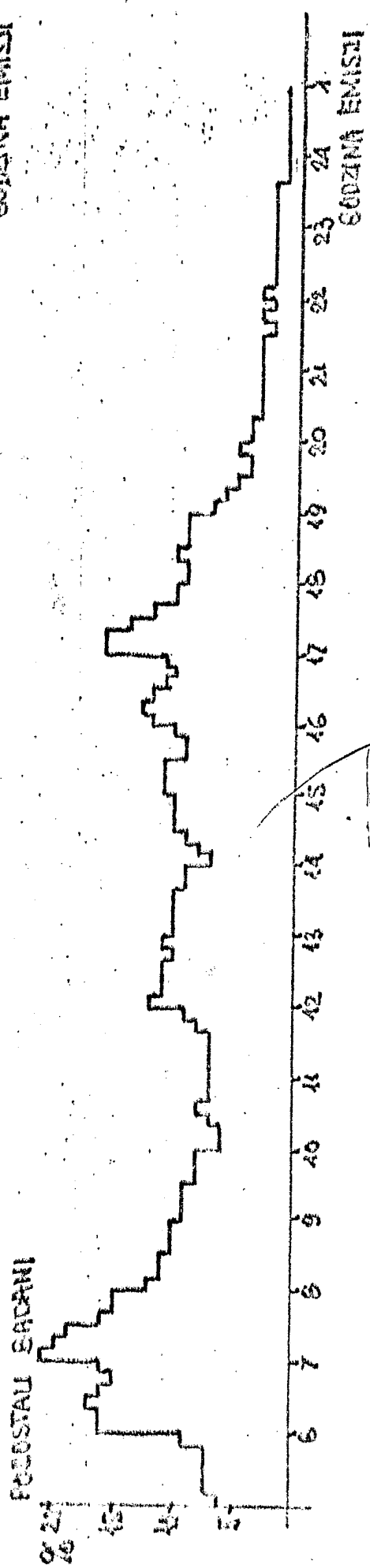
7
ACQUATORIUM POLSKIEGO RADIA
 WSKAZNIK PROCENTY KWANCI

Opracowano na podstawie
 danych z grudnia 1976

IMI POWSZEKNE Cei Seobt

SOZINA EMISI

SOZINA EMISI

rzystanie w ich gospodarce porad radiowych, potrafili sobie taki fakt przypomnieć.

Nie należy jednak zapominać, że tylko w zupełnie wyjątkowych sytuacjach ulotny przekaz radiowy może być dla rolnika dyrektywą do bezpośredniego i natychmiastowego wprowadzania zmian czy innowacji w gospodarstwie.

W większości przypadków porady radiowe spełniają rolę inspirującą - zwracają uwagę na konkretne rozwiązania, których zastosowanie może nastąpić po bardziej szczegółowym rozpatrzeniu problemu i odwołaniu się do innych źródeł informacji.

Wykorzystane wiadomości i porady radiowe układają się pod względem odsetka osób jakie z nich skorzystały w hierarchię zgodną w swej kolejności z hierarchią uświadamianych potrzeb informacyjnych - na pierwszym miejscu pozostają porady dotyczące nawożenia, następnie hodowli oraz uprawy i ochrony roślin a w dalszej kolejności porady z innych, często specjalistycznych dziedzin gospodarowania.

Uwagi końcowe

Radio i telewizja jest jednym z głównych źródeł z jakich rolnicy czerpią potrzebne im w pracy wiadomości i porady fachowe. W świadomości rolników źródła porad rolniczych uszeregowane są następująco:

	Odsetek badanych wskazujących na korzystanie z danego źródła
prasa, gazety rolnicze	46
telewizyjne programy rolnicze	44
rolnicze audycje radiowe	42
książki i broszury fachowe	39
napędzi, inni rolnicy	37
gminna służba rolna	35
szkolenia i kursy rolnicze	28

/Suma odsetków nie równa się 100 ze względu na możliwość wskazania kilku źródeł/.

Wskaźniki procentowe nie różnią się zasadniczo - główne kanały przekazywania wiedzy rolniczej są sobie równoważne - uderza jednak fakt, że instytucjonalne źródła porad pozostają w tyle za środkami masowego przekazu.

Zrealizowane badania zdają się wskazywać na to iż obecnie nadawane audycje rolnicze są dobrze umieszczone w ramówce ze względu na czas emisji i większe korekty nie są tu potrzebne.

Planowane emisje programów radiowych powinno uwzględniać fakt,
że szansa dotarcia do większego audytorium odbiorców ma jedynie przekaz
emitowany w programie I na falach długich.